

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Lidský vztah jako součást profese sociální práce

Autor práce: Martina Baráková

Obor studia: ESP

Posudek vypracoval: Jaroslav Vokoun

Datum: 5.5. 2016

Přínos práce zřejmě spočívá v aktualizaci Kopřivovy publikace o lidském vztahu jako součásti profese a jejím kreativním a inovativním rozvinutí o další příklady „vztahových paradoxů“ (s. 57-76). Předchozí tři kapitoly se zabývají obecně úlohou lidského vztahu, aktéry vztahu v sociální práci a hodnotami a principy důležitými pro lidský vztah. Jako neodborníkovi se mi velká část tvrzení v této části jeví jako samozřejmá až banální, nutnost těchto informací pro osvětlení jádra výkladu nechť posoudí státnicová komise („Všichni jsme účastníky mezilidských vztahů, kde komunikace s druhými hraje prim“. „V pozitivním vztahu (tzv. pacing) se oba aktéři cítí v jisté harmonii, „v pohodě“, s druhým nám je intuitivně dobře, příjemně, navzájem se respektujeme, a to včetně svých názorů, panuje zde určitá shoda, kterou nemusí narušit ani rozdílné názory“, „Nemůžeme ustrnout na jednom místě, ale musíme kráčet po společné cestě, která není jen příjemná, ale je plná nečekaných zvrátů, proměn, bolestných ztrát, ale rovněž nových setkání“, „Nestačí klienta jen vnímat nebo s ním pouze komunikovat“, „Dalo by se tedy zjednodušeně říci, že vše v životě člověka souvisí se vším“, atd. atd., to je ukázka jen z prvních stránek práce).

Následující tvrzení sotva platí jen o současné době: „S jinými lidmi se však v současnosti nepojí jen pocit jistoty, bezpečí a přirozená dispozice k sociálnímu fungování, ale druzí se pro nás stávají zároveň nejistým, nebezpečným a nevyzpytatelným elementem“.

Styl práce je přijatelný, elementy, které se mi jeví jako nevhodné přičítám hantýrce oboru, ač v případě některých výrazů typu označení „kompetentní pomahač“ pro sociálního pracovníka cítím rozpaky, stejně i „lidské spolufungování“ nebo formulace jako „lze přilepšit mezosobnímu vztahu“ či „stává se rozpačitým břemenem“. Obrat „dostání významu adjektiv“ je mi nejasný. Autorskou zvláštností je záliba v hypostatizacích – „sociální práce pátrá“, „sociální práce je nucena reagovat“. Formulace typu „dá se říci“ či „syndrom pomocníka, na kterého ještě přijde řada“ patří spíše ke kolokviálnímu stylu. V několika málo případech má diplomandka problémy s předložkovou rekcí: „Rozhodnutí na tom, zda...“, „lze nazývat takového pracovníka za profesionála...“, občas se vyskytne i kontaminace: „měl by se zajímat a poznávat osobnost svého klienta“, „K tématu práce zásadní Kopřivova

publikace...“ Vliv angličtiny na jazyk práce se mi jeví jako značný. U několika málo vět jsem si nebyl jistý, co je podmětem.

Pozitivem práce je, že téměř neobsahuje překlepy ani pravopisné chyby, stylistických neobratností není mnoho, ale přibývají v poslední části práce, kde autorka spíše formuluje vlastní přínos než kompiluje dostupné práce. Určité problémy má autorka s interpunkcí, zejména v oddělování přístavků. Pojem postmoderní je užíván spíše jako klišé a náhrada slova moderní, jak ukazuje i odkaz na citovanou literaturu, kde se mluví o modernizaci. Např. zmiňovaná změna tradičních mezilidských vztahů byla už projevem moderny. Podobně asi autorka užívá termín postmoralistní společnost – ve skutečnosti je naše společnost zjevně více moralistní než v minulosti, morální relativismus se s moralizováním nevyklučuje, ale naopak pojí, a např. migrační krize ukázala, jak ti, kdo relativizují naše morální hodnoty jako „osobní preference“, nás současně autoritativně poučují, co „musíme“ udělat. Moralizování často nahrazuje věcnou diskusi a pracuje s ním úspěšně politika i bulvár.

Počet použitých zdrojů je dostatečný, rozděleny jsou na monografie, sborníky a časopisy, obvyklejší by bylo na Příspěvky ve sbornících a Články v časopisech. Pod hlavičkou monografií se nachází práce různé úrovně a různého charakteru, včetně slovníků, encykliky, učebnic. Možná by bylo bývalo lepší rozdělit literaturu tématicky (sociální práce, psychologie, etika a ostatní. Seznam obsahuje tři anglicky psané položky a jednu německy psanou.

Grafická úprava je bohatá, smysl různých ozdob a rámečků jsem však nepochopil.

Protože posudek práce bude veřejně přístupný na webu, dovoluji si v závěru ještě zmínit, že práci jsem k posuzování dostal přidělenou a nepletu se svévolně do jiného oboru. Jako teolog ale jednu zásadní poznámku k práci mám: Dobrá teologie rozlišuje zákon a milost. Autorkou citované i formulované požadavky na sociální pracovníky jsou těžším břemenem než Mojžíšův zákon a sotva kdo jim může dostat. Nechtě se autorka podívá, kolikrát formuluje, co sociální pracovník musí či měl by a jaké vlastnosti musí nebo měl by mít, ba dokonce jimi „oplývat“ (s. 10). K problematice lidských vztahů patří podstatně i otázka selhání a co s ním (teologicky řečeno otázka odpuštění).

Jak již bylo řečeno, práce přináší nové podněty a splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, proto ji **doporučuji k obhajobě.**